

Laura-Maria Tikkanen

RUOTUVÄKI-LEHDEN VISUAALINEN ILME

Puolustusvoimien Ruotuväki-lehden visuaalisen uudistus 2020–2022.

Miten uudistus onnistui ja millaiset ovat tulevaisuuden muutokset?

RUOTUVÄKI-LEHDEN VISUAALINEN ILME

Puolustusvoimien Ruotuväki-lehden visuaalisen uudistus 2020–2022.

Miten uudistus onnistui ja millaiset ovat tulevaisuuden muutokset?

Laura-Maria Tikkanen
Opinnäytetyö
Kevät 2022
Viestinnän tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Viestinnän tutkinto-ohjelma, Visuaalisen suunnittelun suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä(t): Laura-Maria Tikkanen

Opinnäytetyön nimi: Ruotuväki-lehden visuaalinen ilme

Työn ohjaaja(t): Tuukka Uusitalo

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: Syksy 2022

Sivumäärä: 34 + 5 liitettä

Ruotuväki-lehti on Puolustusvoimien tuottama yleislehti, joka ilmestyy kerran kuukaudessa. Sen levikki on noin 26 000 kpl. Ruotuväki-lehden toimitus koostuu päätoimittajasta, toimittajista, valokuvaajista ja graafikosta, joka hoitaa kuvituksen ja lehden taiton. Toimituksen erityispiirre on pääasiassa varusmiehistä koostuva henkilöstö. Lehden päätoimittaja, graafikko ja verkkouutispäällikkö kuuluvat vakinaiseen henkilökuntaan. Ruotuväki-lehti on ilmestynyt vuodesta 1962 alkaen ja se on kokenut vuosien aikana muutoksia. Erityisen suuri muutos oli lehden visuaalisessa ilmeessä toteutettu muutos vuonna 2020.

Tässä tutkimuksessa on tarkoitus selvittää graafikon näkökulmasta lehden visuaalista ilmettä, toteutusta, ja miten muutos on vaikuttanut toimituksen työskentelytapaan. Opinnäytetyötä voi käyttää myös perehdytyksen yhteydessä, kun varusmiehiä astuu erityispalvelukseen lehden toimitukseen kaksi kertaa vuodessa. Mikäli toimitukseen ei ole tulossa graafikkoa, niin toimitus on käyttänyt korkeakouluharjoittelijaa. Tässä ominaisuudessa työskentelin graafikkona Ruotuväki-lehdessä puolisen vuotta.

Tutkimusmenetelminä on käytetty kvalitatiivista tutkimustapa, analysointia ja teemahaastatteluja. Tutkimuksen viitekehyksenä on painetun lehden ulkoasu ja ominaisuudet, kuten typografia, kuvitus, journalismi ja valokuvaus. Ruotuväki-lehden tuottama organisaatio Puolustusvoimat tuo oman viitekehjensä tutkimukseen. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että Ruotuväki-lehti vastaa hyvin osaltaan nykyaikaista painettua lehteä.

Asiasanat: Graafikko, suunnittelu, visuaalinen, ulkoasu, uudistaminen, aikakauslehti

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Visual Design

Author(s): Laura-Maria Tikkanen
Title of thesis: Visual design of the Ruotuväki-newspaper
Supervisor(s): Tuukka Uusitalo
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2022
Number of pages: 34 + 5 appendices

A purpose of this study was to find difference between old and new design of the Ruotuväki newspaper. Finnish Defence Forces publishes the Ruotuväki newspaper mainly for people in military service and their families. The newspaper reaches 26 000 people once a month and it's 48 pages are filled with national defence news from Finland.

The editorial staff is created by graphic designers, journalists, and photographers, but they are not usual editorial staff but a people in middle of their military service that is mandatory for male age of 18-29 and volunteer service for female at the age of 18-29 in Finland. The editorial staff changes in every seven months after their service ends, so it will bring some problems and how it affects to creating the paper.

Theoretical part of this thesis consists of the developing of the newspaper and magazines visual design. The Ruotuväki newspaper was in newspaper format but from 2020 the editorial staff decided to fully transform the layout of the paper.

The outcome of this thesis is that during designing the new layout, the typography was unfinished, but the editorial staff and their graphic designer knows this. In future the paper will get a new layout design. For example, change the columns from four to three columns to increase the easiness of reading and making the layout.

Keywords: graphic, designer, visual, magazine

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KÄSITTEISTÖ.....	8
3	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	12
3.1	Tutkimusmateriaalin hankinta.....	12
3.2	Materiaalin keräämisen menetelmät.....	12
3.3	Kvalitatiivinen tutkimus.....	13
4	PRINTTILEHDEN ANATOMIA.....	14
4.1	Aikakauslehden ja sanomalehden graafisen suunnittelijan työkalut.....	14
4.1.1	Lehden visuaalinen suunnittelu ja sommittelu.....	14
4.1.2	Värien ja fonttien valinta printtilehdessä.....	15
4.1.3	Grafiikka, infografiikka ja valokuva.....	15
4.1.4	Marginaalit, palstoitus ja typografia.....	16
4.2	Uutislehden broadsheet-formaatin murros Suomessa.....	17
5	MIKÄ ON RUOTUVÄKI-LEHTI?.....	19
5.1	Taittopohjan käytännöllisyys ja toimivuus.....	19
5.2	Lehden visuaalinen ilme ja valokuva.....	20
5.3	Jäsennelty taitto yhdistettynä kuvitukseen.....	21
6	RUOTUVÄKI-LEHDEN VISUAALINEN UUDISTAMINEN.....	23
6.1	Ruotuväki-lehden uudistuksen lähtökohdat.....	23
6.2	Uuden taittopohjan käytännöllisyys ja toimivuus.....	24
6.3	Toimituksen sisällöntuotanto ja yhteistyö.....	26
6.3.1	Yhteistyö valokuvaajien, toimittajien ja graafikon välillä.....	27
6.3.2	Toimittajan kuvitusvalinta omaan tekstiin.....	27
6.3.3	Valokuvaajalla on tärkeä tehtävä totuudenmukaisuuden kanssa.....	28
7	YHTEENVETO.....	29
	LÄHTEET.....	31
	LIITTEET.....	33
	LIITTEET.....	23

1 JOHDANTO

Printtilehti pitää pintansa. Kuukausittain ilmestyvä lehti ei ole pelkästään postilaatikon täytettä, vaan mahdollisuus istahtaa alas nauttimaan aamukahvia ja rentouttaa silmiä digitaalisen median tuottamasta rasituksesta. Digitaalisuus on nykyisyyttä ja tulevaisuutta, joten printtilehden on pysyttävä virrassa mukana. Lehden uudistaminen vain sisällöllisesti ei auta lehteä menestymään ja tuomaan uusia lukijoita. Visuaalisen puolen uudistaminen ja päivittäminen aika ajoin on myös tärkeää. Näin lehti saa uutta lukijakuntaa ja vanhat lukijat palaavat uuden raikkaan ilmeen ääreen.

Opinnäytetyöni aiheena on Puolustusvoimien Ruotuväki -lehden visuaalisen ilmeen uudistaminen ja se, miten siinä on onnistuttu. Tutkimusaineistonani toimivat vuosina 2020–2022 Ruotuväki-lehdet. Tarkastelen visuaaliseen ilmeeseen ja taittoon vaikuttavia tekijöitä ja pääsääntöisesti tulkitsen ulkonäköä deskriptiivisellä eli kuvailevalla tutkimuksella. Tarkoitukseni on verrata lehtien ilmettä eri graafisten suunnittelijoiden ja valokuvaajien välillä. Painotalon laadulla on merkityksensä lopullisessa painotuotteessa, sillä painokoneet, paperin laatu ja muste vaikuttavat grafiikoiden ja valokuvien laatuun. Analysoin näitä tekijöitä pääsääntöisesti graafisen suunnittelijan näkökulmasta, mutta pyrin selvittämään tärkeät tekijät lukijakunnan antamien palautteiden perusteella.

”Tuttavapiirissäni yhä useampi on luopunut painetusta sanomalehdestä, koska pitää sitä kalliina ja hitaana uutisvälineenä. Kuka edes ehtii ja jaksaa lukea edellisen päivän tapahtumista paperilehdestä aamulla?”

Näin avaa Tina Cavén Ylen artikkelissaan tammikuussa 2019. Kansallinen mediatutkimus (KMT) antaa lukijamäärätutkimuksen vuosittain. Sen mukaan lähes päivittäin kolme miljoonaa suomalaista kuluttaa valtakunnallisia sanomalehtiä sekä digitaalisena että painettuna lehtenä. KMT:n tutkimuksen lisäksi kohdennettu tutkimus hyödyntää enemmän pienemmän lehden levikkilukuja ja lukutottumuksia.

Opinnäytetyössäni lehtiarkistojen ja ammattikirjallisuuden hyödyntämisen lisäksi hyödynnän tiedonkeruumenetelminä haastatteluja. Kvalitatiivisen tutkimuksen eli laadullisen tutkimuksen avulla voin syventyä käytännön osapuoliin. Ruotuväki-lehden toimituksen henkilökunta tarjoaa monipuolista materiaalia.

Opinnäytetyö rakentuu neljästä varsinaisesta käsittelyluvusta, jossa avaan uutislehden sisältöä visuaalisen suunnittelun perusteiden mukaisesti. Käsittelen syvemmin infografiikkaa, graafikon luomaa kuvitusta, typografiaa ja palstoitusta taitossa. Sivuan myös valokuvan viestinnälliseen maailmaan sekä tutkin valokuvan ja grafiikan yhteyttä toisiinsa taitossa. Tärkeintä taitossa on sommitella lehti sulavaksi kokonaisuudeksi.

2 KÄSITTEISTÖ

Tässä luvussa käsittelen mahdollisimman monta lehden taittoon tarvittavaa käsitteistöä ohjelmistosta taittoon ja tekstin ulkonäöllisiin sisältöihin. Graafisen suunnittelijan on tunnettava nämä käsitteet, ja ymmärrettävä niiden käyttötarkoitukset ja menetelmät. Tarkastelen näitä myöhemmissä luvuissa tarkemmin tutkiessani lehden visuaalisen sisällön pohjaa ja sen toteutumista taittoprosessissa.

Adobe InDesign: Taiton suunnittelu- ja julkaisusovellus. InDesign on graafikon keskeisin työväline lehden taittamisessa. Lehden typografia, otsikkoa, ingressiä ja leipätekstiä myöten voidaan asettaa etukäteen ennen taiton alkamista. Myös kuvat ja grafiikat lisätään taittoon InDesignissa (Adobe 2022).

Adobe Illustrator: Vektoripohjainen grafiikkaohjelmisto. Kuvituksien ja infografiikan luominen Illustrator ohjelmalla on graafiselle suunnittelijalle tärkein väline (Adobe 2022).

Adobe Lightroom ja Photoshop: Valokuvaukseen ja tarvittavaan kuvanmuokkaukseen liittyvät ohjelmat. Photoshop on suunnattu enemmän kuvamuokkauksiin ja kuvamanipulointiin sekä piirtämiseen, mutta Lightroom on kevyempään kuvan rajauksiin ja värien säätelyyn sopivampi ohjelmisto. (Adobe 2022)

Anfangi: Pääasiassa leipätekstin ensimmäinen suurikokoinen alkukirjain. Lisää taittoon kiinnostavuutta ja toimii myös tehokeinona, jos tekstissä ei ole väliotsikoita. (Itkonen 2019)

Asettelumalli: Ennen valmista julkaisua luotu mallinnus, jossa määritellään sivupohjan suunnitellun vaikuttavat tekijät marginaalista palstoitukseen. Malliin voidaan määritellä gridit eli tukilinjat, joiden avulla asetellaan kuvat, teksti ja muut taiton elementit. (Pesonen 2007, 9.)

Graafinen ohjeisto: Julkaisussa ja lehden taitossa on otettava huomioon yrityksen oma visuaalinen linja, mikä graafisessa ohjeistossa ilmoitetaan tarkoin. Ohjeistoon sisällytetään värielementit, väriprofiilit, logot ja typografiat. Se sisältää julkaisujen esimerkkimallit ohjeiston oikeasta ja väärästä käytöstä. (Pesonen 2007, 6–7.)

Graafinen suunnittelija: Suunnittelee ja toteuttaa lehden ulkoasun. Graafikon tehtäviin kuuluu suunnitella lehden taittopohja, jossa määritellään kuvien paikat, sivunumerot, otsikot, ingressit ja leipätekstit. Graafikolla on myös tehtävänä ilmoittaa toimittajille sivujen tekstien merkkimääristä, jotta se soveltuu taittoon ja olla valokuvaajille apuna kuvien sommittelussa. Graafikko voi itse myös tuottaa lehden kuvallista sisältöä kuvituksina tai infografiikkana. (Grafia 2022.)

Gridi: Taiton apuviivat, jotka näkyvät vain taitto-ohjelman työtilassa. Gridit helpottavat julkaisuun lisättävien elementtien asettelua. Apuviivat eivät tulostu lopulliseen julkaisuun eikä painotuotteeseen. (Pesonen 2007, 9, 413.)

Infografiikka: Informatiivisen tiedon esittäminen visuaalisin keinoin. Infografiikka voi sisältää valokuvaa, vektorigrafiikkaa, kaavioita ja kuvitusta. Esimerkiksi autosta piirretty läpileikkaus tai mielipidetutkimuksen tuloksen esittäminen on infografiikkaa (Huovila 2006, 150–156).

Julkaisu: Sanomalehdessä julkaisu voi olla sähköinen verkkouutinen tai painettu lehti. Julkaisun tarkoituksena on välittää viesti, joka sisältää kuvat, tekstin, visuaalisen suunnittelun (Pesonen 2007, 3).

Kohderyhmä: Millainen lehden tai muun julkaisun kohderyhmä on, eli mikä tyyppisille tai ikäisille julkaisu on kohdennettu. Kohderyhmä voi olla laaja esimerkiksi ikäluokat 20–60 tai koulutustason perusteella yläkouluikäiset – toisen kouluasteen käyneet henkilöt. (Pesonen 2007, 3.)

Kuvajournalismi: Sanomalehden, aikakauslehden tai uutislehden formaatista riippuen kuvajournalismi on suuressa arvossa. Lehdessä kuvajournalismilla on suuri merkitys tekstin visuaalisena dokumentaationa ja todenmukaisena viestijänä. Kuvajournalismi voi käsitellä henkilöitä ja yleisesti kuvata ajankohtaisia tapahtumia. (Forsgård 2004, 24.)

Kuvankäsittely: Kevyt kuvankäsittely, etenkin kuvakoon muutos, värien säätely ja horisontin suoristaminen tarvittaessa ovat sallittua sanomalehden kuvankäsittelyä. Kuvamanipulointi on myös sallittua tietyissä rajoissa, mutta sallimatonta silloin, kun kuvasta poistetaan tärkeää informaatiota tai tärkeitä henkilöitä. Manipulaatiosta on aina ilmoitettava lukijalle. (Forsgård 2004, 90–91.)

Kuvitus: Kuvituksen tehtävänä on ilmaista visuaalisesti asioita, mitä leipätekstissä käsitellään. Se on myös tehokeino taiton kokonaisilmeen jäsentämisessä. Kuva voi olla symbolinen, aihetta täydentävä tai korostava. (Loiri & Juholin 1998, 53.)

Leikkuuvara: Taittopohjaa tehdessä otetaan huomioon leikkausvarat, marginaalit, palstat ja gridit. Kuvien ja grafiikoiden asettelussa otetaan huomioon lehden mahdolliset leikkausvarat painoarkin leikkaamista varten. (Pesonen 2007, 384.)

Lesket ja orvot: Taiton irtonaiset tekstirivit, jotka ovat ei-toivottavia. *Lesket* ovat jääneet palstan tai sivun ylimmäksi riviksi ja *orvot* ovat yhden tavun tai sanan rivipätkiä tai aloittavat palstan yhden rivin mittaisena sivun alalaidassa. (Itkonen 2019, 116.)

Marginaali: Sivupohjaan määritelty tila, johon teksti sijoitellaan. Marginaalin voi palstoittaa, reunoja kaventaa tai leventää lehden julkaisun mukaan. Riippuen julkaisusta kannattaa ottaa huomioon sidontavara ja ilmavuus. (Pesonen 2007, 10–11.)

NEO ja Planner: Anygraafin tuottama julkaisujärjestelmä. NEO, Planner ja Adobe InDesign kustelevat keskenään taittoprosessin aikana. Toimituksen tehtävänä on lisättävä kuva- ja tekstimateriaali NEO:n. Graafikon tehtävänä on Plannerin ja InDesignin yhteistyönä luoda lehden sivupohjat ja siirtää NEO:n sisällönhallintajärjestelmän kautta sisältö InDesign:n, taittaa sivut ja lähettää NEO:n kautta lehti painoon sivu kerrallaan. (Anygraaf 2022.)

Otsikkotypografia: Lehden aukeamaa tai sivua hallitseva otsikko tarvitsee erityisesti viimeistellyn typografian. Otsikon luettavuuteen vaikuttaa ajatussisältö ja ulkonäkö. Otsikon viestin merkitys muuttuu vääräksi tai vaikuttaa esteettiseen ulkonäköön rivityksen myötä. (Itkonen 2019, 106–107.)

Palsta: Sivukoosta ja tekstin määrästä riippuen julkaisu voidaan jakaa yhteen tai useampaan palstaan. Tämä vaikuttaa uutislehden palstan leveyteen ja tekstin luettavuuteen. Palstoituksen suunnittelussa tulee ottaa myös huomioon kirjainten koko ja palstavälien leveys. (Pesonen 2007, 12.)

Sommittelu: Leipätekstin, sitaatin, infolaatikon, otsikon, ingressin, valokuvan ja kuvituksen yhtenäinen kokonaisuus. Sommittelussa jäsenellään taiton visuaalinen ilme (Huovila 2006, 141–188).

Resoluutio: Verkkajulkaisuun ja painettavaan julkaisuun tarvitaan kuvalta ja grafiikalta tarpeeksi suuri resoluutio, eli kuvan laatusuhde. Keskimäärin sähköinen julkaisu tarvitsee 72–96 dpi:tä, sanomalehti 150-175 dpi:tä, aikakauslehti 175-225 dpi:tä ja korkealaatuinen värijulkaisu (kannet ym.) 300 dpi:tä. (Forsgård 2004, 40.)

Taitto: Tekstin, kuvien ja kuvitusten asetteleminen yhdeksi julkaisuksi. Lehden taitto suunnitellaan joko paperille tai suoraan taitto-ohjelmaan. Samalla määritetään lehden typografia, käytettävät värit ja marginaalit. Asettelumallin avulla julkaisusta saadaan tasapainoinen ja johdonmukainen alusta loppuun. (Pesonen 2007, 9.)

Typografia: Kirjaintyyppien yhtenäinen kokonaisuus, jossa yhdistyvät esimerkiksi fontit, kirjainkoot ja kirjaintyyli. Typografiaa voi käyttää myös kuvittamisen tehokeinona (Itkonen 2019, 11).

Väliotsikko: Väliotsikolla voidaan rytmittää leipätekstiä ja tyylitelty väliotsikko antaa tekstille tilaa hengittää ja helpottaa luettavuutta (Itkonen 2019, 111–113).

Väriavaruus: Erilaisiin julkaisuihin, kuten sanomalehtiin aseteltavat kuvat, on huomioitava tarvittava väriavaruus. Yleisimmät ovat sähköiseen julkaisuun tarkoitettu RGB ja painettavaan julkaisuun CMYK. (Korkeila, Lammela, Paananen 2010, 68–69.)

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Tutkimusmateriaalin hankinta

Tutkimuksen tarkoituksena on perehtyä sanoma- ja aikakauslehden rakenteeseen. Ruotuväki -lehden rakenteen muutos tapahtui vuonna 2020. Lehteen kohdistettiin suuri ulkoasu- ja sisältökohennus uudistus sanomalehtiformaatista aikakauslehtiformaattiin. Perehdyn tabloidin eli pienemmän sanomalehtiformaatin ja aikakauslehtiformaatin muodostukseen. Ruotuväki -lehden formaatti on aikakauslehtimäinen uutislehti. Kysymys onkin, mikä lehden nykyisessä ulkoasussa houkuttelee lukijoita enemmän ja miksi aikakauslehtiformaatti sopii Ruotuväki-lehden kaltaisiin lehtiin paremmin kuin sanomalehtiformaatti.

Tekstisisältöihin en aio perehtyä, mutta sivuan aihetta tematiikan ja taiton yhteisestä näkökulmasta. Ruotuväki -lehden sisällöissä on teemasivuja, kuten tekniikkaa, reportaasia ja potrettia eli henkilöhaastattelua. Vertailen näiden teemojen kautta niiden soveltuvuutta taittoon. Esimerkiksi toimivatko info- tai sitaattilaatikat teemasivuilla ja miten kuvien paikat taittopohjassa sijoittuvat. Jos kuvien paikkoja on muutettava, lisättävä tai poistettava, mikä niin kutsuttu erityistilanne johtaa taittopohjan muuttamiseen? Kuinka paljon taittopohja antaa joustavuutta, vai antaako ollenkaan?

Taitossa graafikko tai taittaja huomioi nämä elementit, koska lehden visuaalisessa sisällössä on huomioitava tuotetut valokuvat ja grafiikat. Valokuvaajien ja graafikoiden on keskusteltava värimaailmasta keskenään, jotta lehti muodostaisi yhtenäisen kokonaisuuden. Opinnäytetyössäni analysoin myös taittopohjan ja visuaalisten elementtien yhdistämistä toisiinsa ja miten tämä voi lisätä mielenkiintoa itse juttuun.

3.2 Materiaalin keräämisen menetelmät

Kirjallisen tutkimusmateriaalin käsittelemisen lisäksi hyödynnän laadullisen tutkimuksen menetelmää. Haastattelut toteutettiin sähköpostihaastatteluina ja tämän opinnäytetyön kanssa minun oli mahdollista haastatella sekä henkilökuntaa ja varusmiespalveluksessa toimineita varusmiestoimit-

tajia. Varusmiestoimittajat, -valokuvaajat ja -graafikot ovat olleet toimituksessa jo ennen uudistuksen saapumista vuonna 2020 ja tunsin muutamista edellisten saapumiserien toimituksen varusmiehistä.

Opinnäytetyöhön ei siis tarvinnut sen enempää suunnitella tutkimusmenetelmää. Edelliset toimituksen varusmiehet olivat hyvä tutkimuskohde opinnäytetyölle, sillä heidän kokemuksensa ja mielipiteensä ovat hyödyksi lehden mahdollisessa uudistuksessa myöhemmin. Hyödynnän strukturoidun haastattelun eli lomakehaastattelun tutkimustyyppiä. Lomaketta apua käyttäen haastattelusta saadaan jäsennelty, sillä olen määritellyt kysymysten esittämisjärjestyksen etukäteen (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2007, 176–177).

3.3 Kvalitatiivinen tutkimus

Tutkimuksen yhtenä osa-alueena on tutkimusmateriaalin kerääminen haastattelun kautta. Haastattelut voidaan toteuttaa sähköpostihaastatteluina ja käsitellä vastaukset nimettöminä. Jokaiselle toimitusryhmälle, kuten valokuvaajille, graafikoille, toimittajille ja henkilökunnalle, on mahdollista räätälöidä työtehtäviin soveltuvat kysymykset (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2007, 176–177.)

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohdetta. Aineiston keruussa käytetään *saturaation* käsitettä eli aineiston riittävyteen viittaavaa käsitettä. Tutkielman aineistoa kerätessä ei ole päätetty etukäteen tiettyä lukumäärää otetuista haastatteluista. Aineiston kertautuessa haastatteluiden edetessä, materiaalia on tarpeeksi, eli saturaatio on tapahtunut (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2007, 176–177.)

Saturaatioajattelun ongelmana on, paljonko tutkija huomaa uusia näkökulmia aineistoa kerätessään. Kuitenkin kyseinen ajattelutapa on kvalitatiivisen tutkimuksen tutkimusta tekevän menettelyn ohjenuora sopivan tiedon keräämisen määrän määrittelyyn. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusryhmät voivat vapaasanaisesti kertoa omista kokemuksistaan ja mielipiteistään. Kysely voidaan toteuttaa myös syvähaastatteluissa tai ryhmätilanteessa. Kvalitatiivinen tutkimus soveltuu itsenäiseksi menetelmäksi. Laadullista tutkimusta voi myös käyttää kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen yhteydessä. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2007, 176–177.)

4 PRINTTILEHDEN ANATOMIA

Tässä luvussa käsittelen printtilehtien, sanomalehden ja aikakauslehden rakennetta, johon kuuluu suunnittelut, sommitelut, typografia ja värikartan sekä sopivan printtimateriaalin määrittäminen. Perinteinen printtilehti mukautuu moderniin aikakauteen ja digitaalisuuteen ulkonäöltään, mutta perinteinen rakenne pysyy kuitenkin samana sekä printtilehdessä että digilehdessä. Sanomalehti on mukautunut paljon viime vuosina ja toisessa alaluvussa käsittelen perinteisimmän sanomalehtiformaatin muutosta ja sen syitä. Seuraavassa luvussa käsittelen tarkemmin tabloidilehden ja Ruotuväki-lehden rakennetta.

4.1 Aikakauslehden ja sanomalehden graafisen suunnittelijan työkalut

Kansien ja sisällön ulkoasu vaihtelee hyvinkin paljon lehtien välillä. Aikakauslehden värikäs kansi ja ulkoasu erottuu selkeästi, mutta saattaa kadota muiden aikakauslehtien värikkäiden kansien joukkoon. Sanomalehden ulkoasun hillitty ulkomuoto on vanhempaa perua kuin aikakauslehdet, mutta silti täyttävät lehtihyllyt ja töihin lähtevien aamukahvipöydät. Mitä graafisen suunnittelijan pitää huomioida suunnitellessaan taitettavan lehden ulkoasua?

4.1.1 Lehden visuaalinen suunnittelu ja sommitelu

Graafisen suunnittelijan tehtävänä on varmistaa viestin sanoman välittyminen. Eri elementtien järjestely onnistuneen ulkoasun takaamiseksi ja viestin sanoman tukemiseksi visuaalisen suunnittelun on oltava johdonmukainen. Sanomalehden ja aikakauslehden onnistuneessa suunnittelussa ei-sanallinen viestintä tulee esiin. (Pesonen 2007, 2–5.)

Lehden sisällön ulkoasussa on tärkeä muistaa, mitä halutaan julkaisulla välittää, kenelle julkaisua kohdennetaan eli määritellään lehden kohderyhmät sekä mitä heille halutaan viestittää? Mitä merkitystä valokuvan tai grafiikan käytöllä on viestin välittämiseen? Käytetäänkö ainoastaan grafiikkaa vai vain valokuvaa? Näiden kysymysten ääreen on vielä lisättävä, millä tavoin viesti halutaan välittää lukijoille. Sanomalehdessä mielekästä on käyttää sähköistä ja painettua lehteä, joten graafikon on suunniteltava lehti värimaailmasta ja typografiasta alkaen, jotta lehden painojälki ei riko suunniteltua painotulosta. (Pesonen 2007, 2–5.)

Lehden ulkoisessa ja sisäisessä visuaalisessa suunnittelussa lehden visuaalisella linjalla on tarkoitus erottaa lehti muiden lehtien joukosta yhdellä vilkaisulla. Nopean selailun myötä lehden hyvästä ulkoasusta erottuu tärkeimmät elementit. Sommittelu vaikuttaa kokonaisuuteen ja houkuttelee lukijaa perehtymään itse sisältöön. Sivujen johdonmukaisuuden hallintaan tarvitaan harjaantuneisuutta. Mitä parempi lehden uudistuksen suunnittelu ja toteutus, sitä kauemmin se kestää aikaa. Jos muutokset suoritetaan liian usein ja lyhyellä aikavälillä, muutosprosessi voi näyttää hallitsemattomalta ja sekavalta. Toisaalta kevyet muutokset voivat onnistuessaan tuoda raikkaan tuulahduksen visuaaliseen ilmeeseen. (Pesonen 2007, 5–8, 63.)

Pääpiirteittäin visuaalinen suunnittelu edellyttää aikaa ja tarkoin harkittua pohjatyötä riippumatta siitä, onko kyse uudesta julkaisusta tai vanhan julkaisun uudistamisesta (Pesonen 2007, 6). Julkaisuprosessissa on huomioitava lopputulos ja siihen vaikuttaneet tekijät (Korkeila, Lammela & Paananen, 2010).

4.1.2 Värien ja fonttien valinta printtilehdessä

Värien sävyt vaikuttavat siihen, kuinka värejä tulkitaan ja sävyt vaihtelevat auringon punaisesta kylmään jään siniseen. Lämpimät ja kylmät värit antavat voimakkaan viestin ja muuttavat viestin merkitystä eri kontekstissa. Sävyerot vaihtelevat myös niin sanotun valon määrän mukaan. Vaalearmpi eli valoisampi voi olla hempeä ja antaa keveyttä, ilmavuutta ja soljuvuutta. (Terry Marks, MINE, Origin, Tina Sutton, 14–25, 2009.)

Sopivan värin valintaan voi vaikuttaa myös printtilehdessä käytetty paperi. Sanomalehtipaperi on huokoista, ohutta ja selluloosasta valmistettua, mikä vaikuttaa kuvan laatuun ja tekstin luettavuuteen. Aikakauslehdissä käytetty sileä eli päällystetty paperi näyttää värit kirkkaasti ja toistaa hyvin myös ohuempaa fonttia. (Pesonen 2007, 68–71.)

4.1.3 Grafiikka, infografiikka ja valokuva

Jutun kuvittamisessa valokuvan ja grafiikan käyttö on olennainen tehokeino, joten niiden käyttöön osana taittoa on kiinnitettävä erityistä huomiota. Taittajan ja valokuvaajan on tärkeää keskustella

ohjeistuksista, kuvien sommittelusta ja rajauksesta. Taittoon saadaan monipuolista kuvaa ja enemmän taiton sommittelulla, kun tarvittavat ohjeistukset on huomioitu. (Forsgård 2004, 35.)

Ennen lehden tai muun julkaisun painattamista on huomioitava grafiikan, infografiikan ja valokuvan resoluutiot eli kuvan tarkkuusvaatimukset. Toisena huomionarvoisena asiana on paperin laatu ja sen vaatimukset. Sanomalehtipaperissa grafiikan ja valokuvan tärkeä informaatio katoaa, jos kuva on liian yksityiskohtainen ja sisältää paljon sävyjä (Forsgård 2004, 35). Graafikolla on tehtävänä tarkastaa lehden kuvien ja värien oikeat sävyt lehden painettua vedosta tarkastellessa. Vedoksilla tulostetaan painettavan lehden tai julkaisun ensimmäiset versiot ja vedoksia tulostetaan etenkin lehden uudistuksen yhteydessä, kun tarkastetaan painotuotteen visuaalista ilmettä ja lopulta hyväksytetään ennen kuin lehden lopullinen uusi ulkoasu julkaistaan. Vedoksista voidaan toteuttaa PDF-tiedostoja, joita voi suoralta kädeltä tulostaa ja tarkastaa koko lehden ulkoasua. (Koskinen 2010, 223–224.)

Jokaisella toimituksella on erilaisia vedosten tarkistustapoja, mutta esimerkiksi lehden vedosten tulostaminen seinälle on erittäin hyvä toimenpide, jotta voidaan suorittaa lehden oikolukua, eli tekstin läpikäymistä ja korjaukset. Myös graafikolla ja valokuvaajalla on tehtävänä oikoluku, eli lehden visuaalisen ilmeen käyminen läpi, jotta kuvien asettelut eivät toista itseään liiaksi. (Huovila 2006, 46–47, 64–65.)

Kuvissa olisi tärkeää ottaa huomioon yhteensopivat värisävyt. Aukeaman visuaalista ilmettä ja yhteneväisyyttä korostavat valokuvien ja grafiikoiden yhteneväiset värit, mutta tätä voi hyödyntää taittopohjaan korostamaan kuvien ilmettä. Väriin valinnalla on huomioitava symboliikka ja värien merkitys. Puolustusvoimalliseen lehteen ei sovi esimerkiksi punainen väri ja käytettäessä vihreää puhutaan maavoimista. Sininen on myös soveltuva väri, mutta riippuen värisävyistä, voidaan puhua joko ilma- tai merivoimista. Värillä on siis väliä. (Huovila 2006, 49.)

4.1.4 Marginaalit, palstoitus ja typografia

Taittopohjaa suunnitellessa graafisen ohjeiston lisäksi tekstille määritellään oma ohjeistonsa, jota kutsutaan typografiaohjeistoksi. Graafiselle suunnittelijalle ja taittajalle typografiaohjeistoa on nou-

datettava, jotta yhtenäisyys julkaisussa säilyy. Ohjeista tehdään mallit, joita voidaan hyödyntää soveltamalla, riippuen taiton asettamista vaatimuksista, kuten leipätekstin määrästä taitossa. (Huovila 2006, 133.)

Marginaalit jäsentävät tekstiä ja antavat sivuille ryhdikkyyttä. Taitto-ohjelmassa julkaisun marginaaliin voidaan määrittää palstoitus, jota pitkin teksti juoksutetaan eli asetetaan sivu kerrallaan automaattisesti. Julkaisua selatessa sivuja tarkastellaan yhtenäisenä aukeamana eikä vain yhden sivun juttuna. Marginaaleissa on varottava sisäreunoja ja mietittävä painotalon sidontaa, mikä vetää lehden sisältäpäin kasaan. (Itkonen 2019, 104–105.)

Palstoituksessa kannattaa huomioida julkaisun koko ja typografian koko sekä palstan muoto. Nopealla vilkaisulla jo voi huomioida, onko palsta sopusuhtainen vai liian vaihteleva. Merkkivälien muutoksilla taittaja saa joko kavennettua tai levennettyä palstan rivien pituutta yhtenäisemmäksi. Orpo rivi tai leskirivi pistävät helposti silmään. Lehtipalstoituksessa kuitenkin tasapalstaa eli molemmilta reunoilta tasoitettua palstaa on miellyttävämpää ja helpompaa lukea kuin liehupalsta, eli oikealta tai vasemmalta reunoilta tasoittamaton palsta. (Itkonen 2019, 102–103.)

Typografia ja tekstin tilan käyttö taitossa perustuu jutun vaatimaan pituuteen tai jutulle varattuun tilaan. Taittoa toteutetaan niin, että samalla suunnitteluvaiheessa määritellyt tekstin merkkimäärät pätevät. Myös otsikolle, ingressille, mahdolliselle sitaatille ja infolaatikolle on määrätty omat merkkimäärät, jotka lasketaan yhteen annetun tekstin merkkimäärien kanssa. Merkkimäärät kuitenkin vaihtelevat, vaikka esimerkkinä jutun haastatteluaukeama, pysyykin taitoltaan samana. (Huovila 2006, 145.)

4.2 Uutislehden broadsheet-formaatin murros Suomessa

Perinteinen sanomalehti on ollut broadsheet-koossa, ja Suomen 182 sanomalehdestä 153 sanomalehteä, eli valtaosa printtilehdistä ilmestyy tabloidikoossa, ilmoitti Turun Sanomat vuonna 2013, jolloin osa päivälehdistä siirtyi tabloidikokoon. Näissä mukana oli Helsingin Sanomat, Forssan lehti ja Sanoman maakuntalehdet. (TS, 2013.)

Vuonna 2012 Helsingin Sanomat ilmoitti siirtyvänsä tabloidiformaattiin, jonka jälkeen monet pienemmät päivälehdet ja uutislehdet ovat ilmoittaneet siirtyvänsä tabloidiformaattiin. Aamulehden

päätoimittajan mukaan kyse ei ollut säästämisestä, vaan levikin vähenemisen hidastamisesta (HS, 2014). Lehden uudistamisen modernisointi, houkuttelevuus ja luettavuuden helpottuminen on ollut Ruotuväki-lehden avainsanoja omassa uudistuksessaan.

Helsingin Sanomat toteutti oman tutkimuksen vuonna 2020 tammikuussa, jolloin huomattiin kulttuurisivujen lisääntyneen (HS, 2020). Media ja viestintätieteellisen seuran julkaisema artikkeli Media & viestintä -lehdessä analysoi määrällisen analyysin tutkimuksessaan, että tabloidiin siirtyminen ei tapahdu lineaarisesti vaan hyvinkin epäsäännöllisesti. Todettavaa kuitenkin on, että siirtyminen tabloidiformaattiin jatkuu muidenkin sanomalehtien osalta, jotka siinä eivät vielä ole. (Media & viestintä, vol42, 2019.)

Lehden toimintaan ja muutoksiin vaikutukset voivat olla ulkopuoliselta taholta, joihin toimitus voi vain mukautua, kuten painotalon mahdolliseen konkurssiin. Suomen printtimedia on kuitenkin joutunut mukautumaan uuteen tilanteeseen eli Ukrainan sodan aiheuttamaan paperipulaan (HS, 2022).

Mediayhtiö Sanoma ilmoitti lopettavansa venäläisen paperin käytön omassa printtilehdessään ja liitteissään, joten Helsingin Sanomat, Aamulehti ja Ilta-Sanomat ovat muuttumassa sivumäärältään ja liitteiltään niukemmiksi. Ainakin Keski-suomalainen on myös ilmoittanut vaihtavansa paperitilauksiaan muualle. Euroopassa on vallitseva paperipula pandemian ja nyt sodan takia. Suomen paperiteollisuus on kuitenkin muuttumassa, kun UMP:n Jämsänkosken paperitehtaan paperikone alkaa tuottaa omaa sanomalehtipaperia kotimaan ja maailmanmarkkinoiden tarpeisiin. (HS, 2022.)

5 MIKÄ ON RUOTUVÄKI-LEHTI?

Puolustusvoimat tuottaa kaksitoista kertaa vuodessa varusmiehille suunnattua Ruotuväki -lehteä sekä reserviläisille, että varusmiehille ja heidän perheilleen. Lehden tarkoituksena on tarjota ajankohtaisia uutisia maanpuolustuksesta sekä verkkosivuilla ja painetussa lehdessä. Tässä luvussa käsittelemme Ruotuväki-lehden ulkoasua ja visuaalista sisältöä vertailemalla lehden teemasivuja ja sommittelua.

5.1 Taittopohjan käytännöllisyys ja toimivuus

Taiton ulkoasua tarkastellessa huomaa heti riisutun ulkoasun ja yksinkertaistetun aikakauslehtisommittelun kanssa. Väriteeman pääväri on muuttunut valkoiseen ja annettu enemmän tilaa kullekin. Teema kuitenkin on pysynyt samana; lehden pääuutinen tai keskeiset teemat näkyvät lehden kussakin numerossa.

KUVA 1 Ruotuväki -lehden numerot 10/2020, 11/2020 ja 3/2022

Ulkoasun muutoksesta huomaa erittäin tarkan suunnittelun lopputuloksen. Mielenkiintoa herättää kuitenkin kansien logon pienet muodonmuutokset, jotka mukautuvat kannen kuvan mukaan. Logossa on myös juhlavuoteen soveltuva 60-vuotta -vinologo. Entiseen ulkoasuun verrattuna ylimääräiset ikonit ja logot on poistettu. Lehti on nyt ulkoasultaan perinteisen aikakauslehden näköinen,

mikä on alusta asti ollut tavoitteena. Ruotuväki-lehti on onnistunut muodostamaan itselleen tyylikkään maanpuolustushenkisen brändin, jonka tunnistaa muiden lehtien joukosta.

Lehdellä on tärkeä viestinnällinen merkitys maanpuolustushengen ja luottamuksen kohottamiseen Puolustusvoimiin. Ruotuväki-lehti tuottaa varusmiehille tarkoitettua taustoittavaa sisältöä 12 kertaa vuodessa. Lehden lisäksi toimitus tuottaa erikoisliitteet (Alokasliite, Kutsuntaliite ja Sotilasmusiikki-liite) lukijoille ja eritoten uusille varusmiehille. Alokasliite ja Kutsuntaliite muuttuivat uudistuksen myötä aikakauslehtiformaattiin, mutta pysyivät 24 sivuisina painoksina. (Ruotuväen digilehti-arkisto.)

5.2 Lehden visuaalinen ilme ja valokuva

Valokuvaajan ja taittajan on muistettava näytön ja printatun tuotteen ero lopputuotteessa. Näyttöjen asetukset voivat vaihdella huomattavasti, eivätkä ne voi näyttää painovärejä täysin oikein. Yhteinen väriprofiili ja kalibrointi eli näytön säätö mahdollisimman lähelle painettuja värejä auttaisi sisältötuottajia kuvamateriaalin oikean värisäädön löytämisessä. (Pesonen 2007, 60–61)

KUVA 2 Ruotuväki-lehti 2/22

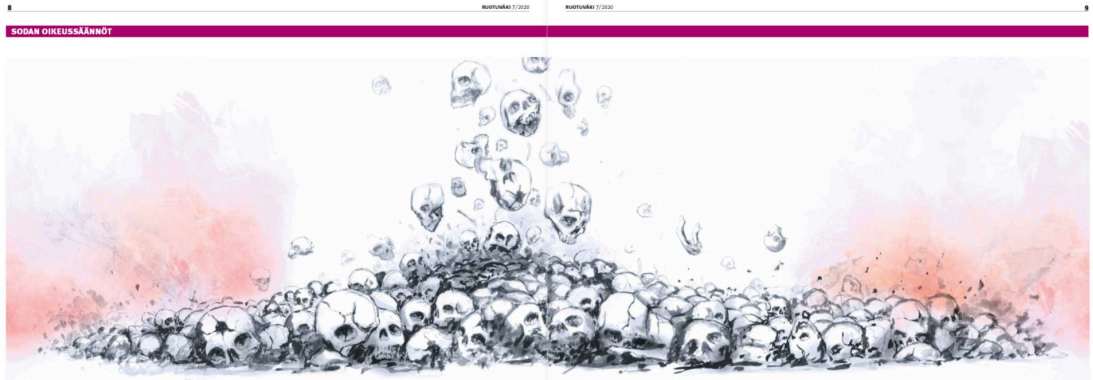
Taittopohjan värimaailma vanhemmassa lehdessä on sama kuin Puolustusvoimien graafisessa ohjeistossa, missä ilmoitetaan Pääesikunnan käyttämä värikartta ja päävärinä on purppura. Kyseinen väri on kuitenkin poistunut ja tilalle lisätty lehden vihreä RV-logo. Logo näkyy myös joissain tapauksissa valkoisena tai ei ollenkaan, riippuen taiton kuvapaikoista. Edellisen sivun kuvassa teksti erottuu hyvin, sillä tumman kuvan kontrastit ja tausta ovat toimivia, mutta vaaleammalla tai monimuotoisemman kuvan päällä logo ei enää toimisi toivotulla tavalla. (Pesonen 2007, 60–61)

5.3 Jäsennelty taitto yhdistettynä kuvitukseen

Seuraavan sivun kaksi kuvaa ovat Ruotuväki-lehtien numeroista 10/2020 ja 4/2022, joissa nähdään grafiikan ja tekstin toimivuus yhdessä ja huomaa hyvin selkeän eron taittopohjissa. Sommittelulla on suuri merkitys taiton onnistumisessa ja mielenkiinnon herättämisessä. Molempiin aukeamiin on lisätty kuvitus, johon silmä heti osuu. Vanhemman version taitossa paksua tekstimäärää rytmittävät iso ingressi ja sitaatit. Otsikko on mukavasti lisätty tekstisivun keskelle, mutta lehdessä on silti suurta tilaa ja palkkimaisuutta. Uuteen versioon verraten sitaatti ei ole niin hallitseva, mutta rytmittää tekstiä paremmin ja sitaatti-ikoni ei ole niin voimakas ja silmiinpistävä.

Taittaja on onnistunut uudessa taitossa porrastamaan tekstin kulkemaan kuvituksen mukaisesti. Kuvitus soveltuu yhteen RV-logon vihreän ja sitaatti-ikonin sinisen kanssa. Taitossa toimii se, miten kuvituksen henkilöt siirtyvät eteenpäin kuin sivulta ulos. Samaan aikaan otsikko, ingressi, tekijäpalkki ja anfangi tasapainottavat vasenta ylälaitaa. Näin on saatu luotua tasapainoinen kokonaisuus ja aikakauslehtimäinen aukeama, missä kuvitus ja taittopohja tukevat toisiaan.

Väliotsikot ovat myös hyvä tapa jäsennellä tekstiä, vaikka taitossa se tuokin omat haasteensa. Tekstiin jäävät orpo- ja leskirivit pyritään taittamaan pois merkkivälityksillä.

SODALLAKIN ON RAJANSÄÄNTÖ

Niin kauan kuin sodan on käyty on mitä vertaan haluttu kehittymis myös sääntöjä. Sodan oikeussääntö, jota kutsutaan nykyisin myös humanitaarisen oikeuden, sääntelivät laajalti sitä, mitä sodassa voi tehdä. Sääntöillä muun muassa suojataan haavoittuneita asemassa olevia ryhmiä sekä säännellään sodankäynnin menetelmiä ja tapoja. Selvitimme, mitä tällaiset sääntöet ovat ja miten ne ovat kehittyneet.

SODAN OIKEUS on valtakunnan lakien ja kansainvälisten sopimusten yhteinen nimi. Sodan oikeus on valtakunnan lakien ja kansainvälisten sopimusten yhteinen nimi. Sodan oikeus on valtakunnan lakien ja kansainvälisten sopimusten yhteinen nimi.

Kansainvälisten rikostuomioistuimen perustaminen on luonnut eskoittavan ja oikeudenmukaisen kansainvälisten tuomioistuimen.

OPR on kansainvälinen oikeuslaitos, joka on perustettu vuonna 2009.

GENEVEN sopimukset ovat kansainvälisten oikeuslakien joukko, jotka on sovellettu sodan aikana.

Tällä hetkellä asevoimien sotilaslennokkeja ja muita autonomiassa ajautuneita osastoja on sijoitettu.

Suomen Hätäkeskusten Ombudsmanin tutkimukset ovat osoittaneet, että Suomessa on tapahtunut sotilaslennokkeiden käyttöä.

OPR on kansainvälinen oikeuslaitos, joka on perustettu vuonna 2009.

GENEVEN sopimukset ovat kansainvälisten oikeuslakien joukko, jotka on sovellettu sodan aikana.

OPR on kansainvälinen oikeuslaitos, joka on perustettu vuonna 2009.

GENEVEN sopimukset ovat kansainvälisten oikeuslakien joukko, jotka on sovellettu sodan aikana.

OPR on kansainvälinen oikeuslaitos, joka on perustettu vuonna 2009.

GENEVEN sopimukset ovat kansainvälisten oikeuslakien joukko, jotka on sovellettu sodan aikana.

RV NAISTEN ASEPALVELUS

Naisten valintatilaisuudet ainakin osaksi etänä

TEKSTI Mikko Hämäläinen, Ombudsman Eero-Matti Tuomola

Haku naisten vapaaehtoisen asepalvelukseen päättyy maaliskuun alkuun. Tänä keväänä hakijoita oli hieman 1 588.

Haku naisten vapaaehtoisen asepalvelukseen päättyy maaliskuun alkuun. Tänä keväänä hakijoita oli hieman 1 588. Haku on avoinna kaikille 18-vuotiaille suomalaisille, jotka ovat valmiita suorittamaan asepalveluksen ja jotka ovat suorittaneet asepalveluksen tai asepalveluksen suorittamisen edellytykset. Haku on avoinna kaikille 18-vuotiaille suomalaisille, jotka ovat valmiita suorittamaan asepalveluksen ja jotka ovat suorittaneet asepalveluksen tai asepalveluksen suorittamisen edellytykset.

Jos joku konfliktit tai sotatilanne tulisi, niin kyllä minä koen sen velvollisuudeksi olla isäntämaasta puolustamassa

Naiset pärjivät palveluksessa erinomaisesti. Maavoimien esikomppanioiden, kersanttien ja alikersanttien joukossa on naisia. Naiset ovat osallistuneet asepalvelukseen ja suorittaneet asepalveluksen. Naiset ovat osallistuneet asepalvelukseen ja suorittaneet asepalveluksen.

Naisten motivoitunut palvelukseen suorittamiseen on korkeaa, ja he pärjivät palveluksessa erinomaisesti. Naiset ovat osallistuneet asepalvelukseen ja suorittaneet asepalveluksen.

Naisten motivoitunut palvelukseen suorittamiseen on korkeaa, ja he pärjivät palveluksessa erinomaisesti.

Naisten motivoitunut palvelukseen suorittamiseen on korkeaa, ja he pärjivät palveluksessa erinomaisesti.

Naisten motivoitunut palvelukseen suorittamiseen on korkeaa, ja he pärjivät palveluksessa erinomaisesti.

Naisten motivoitunut palvelukseen suorittamiseen on korkeaa, ja he pärjivät palveluksessa erinomaisesti.

RV NAISTEN ASEPALVELUS

Naisten valintatilaisuudet ainakin osaksi etänä

TEKSTI Mikko Hämäläinen, Ombudsman Eero-Matti Tuomola

Haku naisten vapaaehtoisen asepalvelukseen päättyy maaliskuun alkuun. Tänä keväänä hakijoita oli hieman 1 588.

Haku naisten vapaaehtoisen asepalvelukseen päättyy maaliskuun alkuun. Tänä keväänä hakijoita oli hieman 1 588. Haku on avoinna kaikille 18-vuotiaille suomalaisille, jotka ovat valmiita suorittamaan asepalveluksen ja jotka ovat suorittaneet asepalveluksen tai asepalveluksen suorittamisen edellytykset. Haku on avoinna kaikille 18-vuotiaille suomalaisille, jotka ovat valmiita suorittamaan asepalveluksen ja jotka ovat suorittaneet asepalveluksen tai asepalveluksen suorittamisen edellytykset.

Jos joku konfliktit tai sotatilanne tulisi, niin kyllä minä koen sen velvollisuudeksi olla isäntämaasta puolustamassa

6 RUOTUVÄKI-LEHDEN VISUAALINEN UUDISTAMINEN

Viestien välittäminen on parhaimmillaan toimittajan, valokuvaajan, graafikon ja taittajan sekä toimituksen johdon välistä yhteistyötä (Huovila 2006, 154). Tilastokeskuksen käsitteistön mukaan Ruotuväki -lehti on aikakauslehti. Sisällön tai ilmestymistiheyden puolesta Ruotuväki-lehti ei täytä sanomalehden kriteeriä, jossa ilmestymistiheys on 1–7 kertaa viikossa. Lehti on siirtynyt ulkoasultaan aikakauslehtiformaattiin ja uudistusta jatketaan edelleen. Tässä luvussa käsittelemme kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen kautta Ruotuväki-lehden visuaalista uudistusta ja sen prosessia. Haastatelimme tähän lukuun lehden toimitusta ja henkilökuntaa.

6.1 Ruotuväki-lehden uudistuksen lähtökohdat

Lehden kohderyhmät ovat olleet ja ovat edelleen: varusmiehet, henkilökunta ja reserviläiset eli yksityiset tilaajat.

Uudistuksen tarve ilmeni toimituksen päätoimittajan tekemän mediaympäristön muutosanalyysin perusteella. Ajankohtaisuus ja uutisointi on nopeutunut verkossa. Haluttiin luoda printtilehden enemmän taustoittavampaa sisältöä ja uutislehtimäinen rakenne aikakauslehtimäisemmäksi. Toinen merkittävä muutos on ollut sosiaalisen median kanavien suosion kasvu. Printtilehden on eletävä yhteistyössä verkkomedian kanssa, mutta luotettava vahvuksiinsa lukukokemuksen ja visuaalisuuden kanssa. Myös luotettavuudella on merkitystä, ja tutkimusten mukaan lukijoista noin 70 % pitävät painettua lehteä luotettavana lähteenä. (Utismedianliitto, 2021.)

Ruotuväen päätoimittajan ja Ruotuväki-digilehtiarkiston mukaan Ruotuväki on pysynyt ulkoasultaan ja sisällöltään muuttumattomana vuodesta 1962 vuoteen 2020. Lehti on ollut muutamien painotalojen kanssa yhteistyössä. Kilpailutuksessa voittanut Pirkanmaan lehtipainon kanssa päättyi yhteistyö vuoden 2019 lopussa, jolloin Ruotuväen toimituksessa päätettiin aloittaa uudistuksen suunnittelu alkuvuodesta 2019. Pirkanmaan lehtipainon kanssa jatkettiin kilpailutuksen myöhästämisen takia vuoden 2020 toukokuun loppuun. Kesäkuusta joulukuuhun uudistunutta lehteä painoi kokkolalainen Botnia Print. Vuoden 2021 alusta painotalo on ollut Punamusta.

Uudistuksen tavoitteena, Puolustusvoimien ja Ruotuväki-lehden graafisen suunnittelijan mukaan oli siirtää Ruotuväki-lehti nykypäiväisen selkeään, arvokkaampaan sekä houkuttelevampaan ulkoasuun. Henkilöstö oli yhtä mieltä siitä, että perinteisen painetun median merkitys mediassa on laskenut ajan myötä, joten vanhan mallinen sanomalehtiformaatti on jo vanhentunut. Uudistus oli tietoinen riski, sillä muutos oli niin radikaali. Suurimmalta osin vastaanotto oli positiivista, mutta negatiivisten palautteiden lisäksi lehden toimitus oli saanut myös rakentavaa palautetta. Taittopohjassa alettiin käyttää neljän palstan leipätekstiä, joten tämä on tuottanut vaikeuksia luettavuuteen. Tulevassa uudistuksessa taittopohja muutetaan kolmen palstan leipätekstirakenteeseen.

6.2 Uuden taittopohjan käytännöllisyys ja toimivuus

Lehti muuttui perinteisestä tabloidisanomalehdestä eli puolikkaasta broadsheet-sanomalehtiformaatista aikakauslehtiformaattiin. Radikaaliin muutokseen sisältyi lehden koon muuttumisen lisäksi sivumäärien lisääntyminen 16 sivusta 48:aan. Julkaisuväli pidennettiin kahdesta viikosta neljään viikkoon.

Visuaaliseen toteutukseen käytettiin useampaa vaihtoehtoa ja painotalo vaihtui kahdesti kilpailutuksen yhteydessä. Myös sopivan paperin käyttöä haettiin ja päädyttiin Punamustan sileään aikakauslehtipaperiin. Testauksessa oli myös orgaanisempaa tuntua tuova sanomalehtipaperi, mikä teki lehdestä enemmän virallisemmän uutislehden. Lopputuloksesta tärkeimpänä tavoitteena oli keventää visuaalista ilmettä käyttämällä tyhjää tilaa rohkeammin ja poistamalla turhia elementtejä taitosta. Lehden pääasiallinen tarkoitus oli tuottaa Puolustusvoimallinen tuote sekä antaa kuville reilusti enemmän tilaa ja painoarvoa.

Uuden ulkoasun muutosprojekti aloitettiin ”tyhjälle paperille”. Kun lehden koko muuttui, sivumäärä kolminkertaistui. Visuaalisesti kaikki suunniteltiin uusiksi, lehden uudesta koosta testattiin useampaa vaihtoehtoa ja lehti rakennettiin uudelleen tyylejään ja fonttejaan myöten.

KUVA 4 Ruotuväki -lehti 10/20 & Ruotuväki -lehti 4/22

PKÄÄRIKOITUS 22.5.2020

Kesäko Peruttu?

VIKARI Kesäko Peruttu on Ruotuväki-lehden toinen päätoimittaja. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Kesäko on syntynyt vuonna 1975 ja on naimisissa. Hänellä on kolme lasta. Kesäko on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien.

76

jonka sai yksi henkiä

11

henkiä sai välttämään

8

kuudettok.

UUTISVIIKKO LYHYESTI

#Postilavaroniellie-kampanja on alkanut

21 500 ylipölystä

76 jonka sai yksi henkiä

11 henkiä sai välttämään

8 kuudettok.

76

jonka sai yksi henkiä

11

henkiä sai välttämään

8

kuudettok.

UUTISVIIKKO LYHYESTI

#Postilavaroniellie-kampanja on alkanut

21 500 ylipölystä

76 jonka sai yksi henkiä

11 henkiä sai välttämään

8 kuudettok.

76

jonka sai yksi henkiä

11

henkiä sai välttämään

8

kuudettok.

ASEVELLISUUS

Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen kirvoittaa keskustelua

Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen kirvoittaa keskustelua

Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen on aiheuttanut keskustelua ja kiitosta. Asevelvollisuus on ollut Suomessa keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

VIERAILIJAKOLUMINI

Ydinvoimien perustavoite toteutunut

Ydinvoimien perustavoite toteutunut

Ydinvoimien perustavoite on toteutunut. Ydinvoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

RUOTUVÄKI

Lehden päätoimittaja Kesäko Peruttu on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien.

RUOTUVÄKI

Lehden päätoimittaja Kesäko Peruttu on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien.

RUOTUVÄKI

Lehden päätoimittaja Kesäko Peruttu on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien.

RUOTUVÄKI

Lehden päätoimittaja Kesäko Peruttu on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien.

RUOTUVÄKI

Lehden päätoimittaja Kesäko Peruttu on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut lehden päätoimittajana vuodesta 2017 lähtien.

RV KUKKAISSA TIIVISTETTYÄ

Nato tarvitsee tietoa siitä, mitä kansa tukee ylijäseniä, se meillä on ja mielellään!

Mielikuvakalle pitäisi antaa nykyistä suurempi rooli kriisien varautumisella

Rakkausmitta on esittänyt talouden päilytymisen

Ikäneen ottaa viisi hyvin kapea Suomelle, joten maamme tulee päättää, olette Naton jäsen vai ei

Venääläisten takki ja operaatiolento perustuvat heidän omien vahvuksiensa hyödyntämiseen ja vastustajan vahvuuksien häilyttämiseen

Sota-ajan laulut soivat Lappeenrannassa

LUKUJA KUKKADELTA

Merisotakoulun uusi johtaja

Vesa Valtonen yleni kenraaliksi

Ydinvoimien perustavoite toteutunut

Suomena 13. maaliskuuta vietettiin talviolosuhteiden päättymisen muistopäivä. Se on ollut Suomessa tällä kalenterivuorokaudella 83 vuotta. Muistopäivä juhlettiin eri tavoin ympäri Suomessa. Lappeenrannassa järjestettiin Rakkausmitta-konsertti Sota laulujen konsertti Sota laulujen konsertti. Konsertissa kuultiin musiikkia eri vuosikymmeniltä sekä tarinoita sota-ajan muistikuvia.

Suomessa on noin 1 500 000 asevelvollista eli 18-60-vuotiaasta miestä ja asepalveluksen suorittamatta näistä.

Merisotakoulun uusi johtaja

Merisotakoulun uudeksi johtajaksi on nimitetty kommodori **Teemu Meronen**. Hän on ollut merisotakoulun johtajana vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut merisotakoulun johtajana vuodesta 2017 lähtien.

Vesa Valtonen yleni kenraaliksi

Vesa Valtonen on yleni kenraaliksi. Hän on ollut valtion virassa vuodesta 2017 lähtien. Hän on ollut valtion virassa vuodesta 2017 lähtien.

Ydinvoimien perustavoite toteutunut

Ydinvoimien perustavoite on toteutunut. Ydinvoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

Merivoimien katusa tulevaan

Merivoimien katusa tulevaan. Merivoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

Merivoimien katusa tulevaan

Merivoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

Merivoimien katusa tulevaan

Merivoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

Merivoimien katusa tulevaan

Merivoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

Merivoimien katusa tulevaan

Merivoimien kehittäminen on ollut keskeinen osa kansainvälistä yhteistyötä ja sotatieteiden tutkimusta.

Yllä olevassa kuvassa näkee yhtäläisyyksiä entiseen taitoon, mutta lukija kiinnittää enemmän huomiota juttupaikkojen mukavaan jäsentelyyn taitossa. Sivunumerot ovat siirtyneet ylhäältä alas ja Ruotuväki-logo tuo esiin lehden brändäyksen.

Uudistuksen myötä otettiin käyttöön NEO-julkaisujärjestelmä, joka on suomalaisen yrityksen, Anygraafin julkaisujärjestelmä. NEO:n kerätään taitossa tarvittavat teksti- ja kuvamateriaalit ja linkitetään taittopohja ja julkaisu kolmen ohjelmiston kokonaisuudeksi. Järjestelmä yhdistää NEO:n, Planneriin ja Adoben InDesigniin. Planner-ohjelmistolla avataan lehden sivut esikatselunäkymään, jossa taittajan on helppo tarkastella jo taitettuja sivuja ja mahdollisesti järjestää sivupaikat uusiksi tarvittaessa. Plannerista avataan lehden sivut juttujen perusteella InDesigniin, josta NEO:n kytketyt sivupohjat avautuvat ja lähettävät tekstin sekä kuvat automaattisesti taittonäkymään. (Anygraaf, 2022.)

Graafikon mukaan uudistus tehtiin yhteistyössä Anygraafin kanssa ja taittopohja etenkin lehden teksti- ja tyylirakenteelliset uudistukset mietittiin NEO-järjestelmän rajoissa. Uusi taitto siis rakennettiin alusta asti NEO-järjestelmää silmällä pitäen. NEO-järjestelmään rakennetut taittopohjat sisältävät tarvittavat kuvakkeet ja esimääritellyt fontit, jotka tulevat käytäntöön heti, kun tekstimateriaali siirretään InDesign -taitto-ohjelmaan. Myös ingressit, otsikot, anfangit ja erikoismerkit ilmestyvät automaattisesti oikeaan muotoonsa. Ongelmana on oikean materiaalin siirtyminen NEO:sta taitto-ohjelmaan, jos materiaali on kirjattu järjestelmään väärin.

6.3 Toimituksen sisällöntuotanto ja yhteistyö

Henkilöstön ja toimituksen sopeutuminen uuteen taittopohjaan on vienyt aikaa ja uusien varusmiesten perehdyttäminen jokaisen 7 kuukauden jälkeen tuo katkon jokaiseen taittoon, sillä graafikoiden, valokuvaajien ja toimittajien on opittava ammattimainen tapa työskennellä hyvin lyhyen ajan sisällä. Visuaalisen tuotteen tuottaminen on varusmiestoimitukselle ollut vaativa, mutta tärkeä prosessi ja tapa viettää varusmiespalvelus. Haastattelin kolmea valokuvaajaa, kahta toimittajaa ja kahta graafista suunnittelijaa, jotka kertoivat omat kokemuksensa sisällöntuottajina.

Haastattelin aikaisempien varusmiesmiehistöjen saapumiserien valokuvaajia, toimittajia ja graafista suunnittelijaa ja heidän kokemuksiaan lehdessä ja sen sisällöntuotannossa. Yksi varusmiesgraafikoista ja -valokuvaajista olivat olleet vanhan lehden toimituksessa ennen uudistusta, joten heillä oli erilainen kokemus sekä kuvien tuotannosta, että valokuvan tuotannosta. Aikaisemmin materiaali lähetettiin suoraan graafikolle ja graafikon tehtävänä oli käyttää taittopohjaa, mutta tähän oli annettu paljon vapaampia käsiä, kun NEO-julkaisujärjestelmä ei hallinnut taittoa. Kuitenkaan en jättäisi taittoprosessista NEO-järjestelmää pois, vaikka ongelmia onkin välillä syntynyt. Anygraafilta

on saanut paljon tukea taiton suhteen; lehden sivujen uudelleenjärjestäminen HX-hankkeen valinnan aikana, jolloin taittopohjaa oli muutettava ja yhdistettävä teemasivut yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. (Ruotuväki-lehti, 1/2022, 8–13.)

6.3.1 Yhteistyö valokuvaajien, toimittajien ja graafikon välillä

Toimittajien kanssa valitaan juttuun tulevat valokuvat, ja alustavasti se, mille kuvapaikalle mikäkin kuva sopii. Vastaavasti graafikon ja toimittajan kanssa on keskusteltava mahdollisista grafiikoista, oli kyse kuvituksesta tai infografiikasta. Jokainen haastatteleman valokuvaaja, toimittaja ja graafikko, mukaan lukien minä entisenä graafikkoharjoittelijana, olimme yhtä mieltä siitä, että yhteistyö ja kommunikaatio on toimituksessa erityisen tärkeää.

Graafikon määrittelemässä taittopohjassa on merkitty kuvapaikat ja tarvittaessa niitä voi lisätä tai vähentää. Peruseriaatteena on pidettävä taittopohjasta kiinni, jotta linjaus pysyy samana. Toimituksen on kuitenkin muistettava henkilökunnan tavoite; luoda aikakauslehtiformaattinen lehti, jossa pääpainona on kuvat ja kuvitusten lisääminen. Tavoitteeseen on päästy viime kuuden kuukauden aikana ja linjaa halutaan jatkaa lisää.

6.3.2 Toimittajan kuvitusvalinta omaan tekstiin

Toimittajana suosin jutuissani valokuvia.

Kysyin, mitkä tekijät vaikuttavat valokuvan tai kuvituksen valintaan. Toimittajien mukaan kuvitusmateriaali, kuten illustraatio eli piirretty kuva on parempi valinta valokuvan sijaan, jos jutun aihe on arkaluontoinen ja valokuvamateriaalia ei ole saatavilla.

Haastateltavat sanoivat suosivansa valokuvaa jutuissaan, sillä ne ovat kustannustehokkaampia tuottaa ja kuvajournalismi havainnollistaa todellisuutta tehokkaasti. Esimerkkinä kuva mielenosoituksesta toimii tunnelman välittäjänä paremmin kuin kuvitettu kuva. Toisaalta haastateltavat mainitsivat, että piirroskuva toimii paremmin tilanteessa, jossa käsitellään esimerkiksi ilmastonmuutosraportin julkaisutilaisuutta. Piirros ilmastonmuutoksesta tai infografiikka eli informaatiota sisältävä kuvitus havainnollistaa ja tukee juttua paremmin kuin kuva ilmastonmuutosraportin julkaisutilaisuudesta, mikä ei tuo lisäarvoa juttuun.

Valokuvan ja grafiikan valintaan vaikuttaa aikataulut ja graafikon sen hetkiset resurssit. Toimituksessa on vain yksi graafikko, jonka hallussa on lehden taitto, mutta myös kuvittaminen, joten graafikolla ei aina ole mahdollisuutta vaikuttaa sisällöntuotantoon sen enempää. Lehden taittaessakin, yhden graafikon mukaan, taittajalla on mahdollisuus vaikuttaa itse taittoon vain pienempien yksityiskohtien kohdalla tai käyttää tarvittaessa jotain tyylikästä tehokeinoa. Toisen graafikon mukaan omaa luovuuttaan pääsee harjoittamaan keskiaukeamaa taittaessa, kun taitto itsessään on jo varsin pitkälle mietitty.

6.3.3 Valokuvaajalla on tärkeä tehtävä totuudenmukaisuuden kanssa

Vakava-aiheiseen maanpuolustuslehteen ei kaivata kuvia epäasiallisista sotilaista, eikä pienille lapsille suunnattuun lehteen voida valita pelottavia lehtikuvia.

Lehtikuvaa otettaessa on huomioitava kuvapaikka, mille kuvan on tarkoitus tulla. Kuvan ottoon vaikuttaa kuvan arkaluontoisuus, mitä saa kuvata ja onko kuvauspaikka sisällä vai ulkona. Kuvan on oltava myös totuudenmukainen. Kuvan rajaus voi poistaa kuvasta tärkeää informaatiota. Asettelulla ja sommittelulla on sekä kuvan ottajalla että taittajalla tärkeä tehtävä.

Kuvaajan on pyrittävä tallentamaan jokainen mahdollinen hetki, josta voisi saada mahdollisen lehtikuvan. Haastattelemani valokuvaajat eivät nähneet toistensa vastauksia, mutta olivat yhtä mieltä siitä, että lehtikuvan on myös sovittava lehden taittoon. Lehden taittopohjassa määrätyt kuvapaikat kertovat kuvan sommittelusta etukäteen valokuvaajalle. Kuvaajan on muistettava kuvapaikka, mutta haastateltavat mainitsivat otettavien kuvaustilanteiden puitteissa ja mahdollisuuksien mukaan otettava kuvamateriaalia enemmän kuin juttu tarvitsee.

7 YHTEENVETO

Vanhoja lehtiä tarkastellessa suurin muutos lehden ulkoasuun oli kesäkuussa 2020.

Lehden ulkoasu on muuttunut aikakauslehtimäiseksi ja visuaalisemmaksi. Sisältöön vaikutetaan syvemmin ja taustoittavammin sekä lehti julkaistaan kesäkuusta alkaen 48 sivuisena kerran kuussa 16 sivun sijaan. (Muutoksen aika, Therman, Ruotuväki 10/20.)

Lehden uudistuksessa käytettiin mediaympäristön muutosanalyysiä, ja mielestäni sitä on ehdottomasti jatkettava. Levikimääristä ja lukijakäyttäytymisestä on mahdollista saada ensikäden tietoa suoraan lehden toimituksesta ja tarkastella niitä tietyllä aikavälillä. Näin ollen tutkimuksessa on myös mahdollista verrata lukija- ja levikimääriä lehden ulkoasuun ja pohtia, onko lehden uudistamisella suurikin merkitys kuluttajiin.

Vuodesta 1962 lehti on nähnyt toimituksensa vaihtumista kahdesti vuodessa. Varusmiehistä koostuva toimitus kotiutuu asepalveluksensa päättyessä maaliskuussa kevättalvella ja syksyn alkaessa elo-syyskuussa. Toimitukseen kuuluvat toimittajien lisäksi levikkisihteeri, valokuvaajat sekä graafikko. Jokainen saapumiserä jättää oman jälkensä Ruotuväki-lehden kansien väliin. Yksi toimitus ehtii tuottaa kahdeksan lehteä, joista ensimmäinen ja viimeinen lehti tuotetaan kahden toimituksen voimin.

Toimituksen vaihtumisella on vaikutusta lehden visuaaliseen ilmeeseen erityisesti kuvituksen ja valokuvauksen näkökulmasta tarkasteltuna. Mahdollisena ongelmakohtana on kunkin toimituksen toimittajien, kuvaajien ja graafikon osaamistaso. Valokuvan ja grafiikan välinen keskustelu on tärkeää, jotta voidaan taata silmiä miellyttävä kokonaisuus.

Toisena ongelmakohtana näen graafisen ohjeiston puuttumisen. Ruotuväen toimituksessa ollessani ohjeisto oli hyvin yksinkertainen ja tulevan uudistuksen myötä, se muuttuu lisää. Neljän palstan muuttuminen kolmen palstan taitoksi muuttaa rakennetta huomattavasti. Taittopohjaan olisi sekä toimitukselle että henkilöstölle hyvä kirjata selkeä yhteinen oheistus. Etenkin uuden miehistön saapuessa, tieto olisi koottuna ja helposti jaettavissa. Mahdollisesti tämä myös lyhentäisi perehdyttämiseen tarvittavaa aikaa.

Perehdytykseen pitäisi jatkossa kiinnittää huomiota miehistön vaihtuessa. Henkilöstön keskuudessa tätä on suunniteltu, mutta suunnitelmia ei ole vielä toteutettu. Puutteellisesta perehdytysmateriaalista ollaan siis tietoisia, ja mielestäni suunnitelma olisi aiheellista ja ajankohtaista toteuttaa. Materiaaliin olisi hyvä sisällyttää NEO-käyttöjärjestelmän käyttömanuaali. Tätä lehdessä käytettiin, mutta manuaalin ohjeet olivat puutteelliset, sillä NEO:n lisätyt tiedot eivät aina vastanneet oikeaa tapaa. Manuaalin päivittäminen sekä perehdytykseen panostaminen vähentäisi mahdollisten korjausten lisäämää työaikaa ja vaivaa.

Yleisen perehdytysmateriaalin lisäksi graafikot ja valokuvaajat tarvitsisivat ehdottomasti oman ohjeistusmateriaalinsa. Näin käytäisiin läpi graafiseen suunnitteluun ja valokuvaukseen tarvittavaa käsitteistöä ja huomioitaisiin taittopohjan tarpeet kuvapaikkojen suhteen. Ongelmana on kuitenkin ollut valokuvien tai grafiikan oikeat kuvakoot ja soveltuvuudet tekstin merkkimääriin nähden. Myöskin määrätty kuvien rajaukset ja värimaailma eivät aina soveltuneet määrättyyn taittopohjaan.

Tilannetta on vaikeuttanut koronapandemian tuomat ongelmat ja vain yhden tietokoneen käyttö taittoa varten, mikä on mielestäni koko toimituksessa ollut suurin heikkous. Kyseinen tietokone täytyy olla aina toiminnassa, etätyöskentely on mahdotonta ja taittoa ei voi edes harkita nykyisellään toisessa tietokoneessa yhtä aikaa. Vain yhden tietokoneen varassa oleva taitto on haavoittuva systeemi. Onneksi tähän ongelmaan on kiinnitetty henkilöstössä huomiota ja tilanne odotetaan muuttuvan lähitulevaisuudessa.

Pohdinnassa tuomani asiat keskittyvät Ruotuväki-lehteen, mutta tutkielmaa kuitenkin voi soveltaa muiden lehtien toimituksissa. Harjoittelijoiden perehdyttäminen, lehden uudistusprosessit tai yhden koneen taktiikka ja sen tuomat haasteet ovat mahdollisia muuallakin.

Ongelmista huolimatta jokainen lehden toimitus on näyttänyt ammattimaisuutta lehden kanssa ja oppinut toimimaan tiiminä. Lehdestä on muotoutunut erittäin visuaalinen ja miellyttävä tuote, jota on ollut ilo olla mukana työstämässä. Lisäksi graafikkoharjoittelijana mielestäni Puolustusvoimat voisivat mahdollisuuden mukaan palkata uudestaan graafikkoharjoittelijan Ruotuväen palvelukseen.

LÄHTEET

Artikkeli

Cavén, Tina. Digitaalinen lehti ei pysty korvaamaan painettua lehteä. Yle.fi 2019. Hakupäivä 17.3.2022

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/01/26/digitaalinen-lehti-ei-pysty-korvaamaan-painettua-lehteä>

Hellman, H., & Ruohonen, V. (2019). Kirjallisuus kohtaa tabloidisaation: Pienempi sivukoko ja Helsingin Sanomien kulttuurijournalismin muutos. *Media & Viestintä*, 42(4).

<https://doi.org/10.23983/mv.88449>

Helsingin Sanomat, Helsingin Sanomien suuri lehti uudistus toteutuu tammikuussa, 31.7.2012. Hakupäivä 13.4.2022

<https://www.hs.fi/talous/art-2000002548263.html>

Koppinen, Mari. Neljä maakuntalehteä pienenee tabloidiksi keväällä 2016, Helsingin sanomat, 24.3.2015. Hakupäivä 13.4.2022 <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002810958.html>

Syyrakki, Emma. KMT 2021 tulokset julkistettu. Media Audit Finland 2021. 13.10.2021. Hakupäivä 18.3.2022

<https://mediaauditfinland.fi/2021/10/13/kmt-2021-tulokset-julkistettu/>

Therman, Tommi Ruotuväki -lehti 10/2020. Muutoksen aika, Hakupäivä 17.3.2022

<https://ruotuvaki.fi/-/rv-10-20>

Tilastokeskus, käsitteet A – Aikakauslehti, Hakupäivä 17.3.2022

<https://www.stat.fi/meta/kas/aikakauslehti.html>

Tyynynsniemi, Matti, Aamulehti siirtyy tabloid-kokoon, Helsingin Sanomat 19.6.2013, Hakupäivä 13.4.2022

<https://www.hs.fi/talous/art-2000002656732.html>

Turun Sanomat, Enemmistö keskeisistä sanomalehdistä broadsheet-koossa, 8.1.2013. Hakupäivä 13.4.2022

<https://www.ts.fi/uutiset/435208>

Kirja

Huovila, Tapani 2006. ”Look” Visuaalista viestisi. Inforviestintä Oy. Helsinki: Karisto Oy

Itkonen, Markus 2019. Typografian käsikirja. 5. tarkistettu painos. Helsinki: Typoteekki, Markus Itkonen Oy

Korkeila, Lammela & Paananen 2010. Suunnittele, toteuta ja julkaise – Adobe Creative Suite -työnkulku. WSOYPro Oy Docendo. Jyväskylä

Loiri & Juholin 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Inforviestintä Oy, Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä

Marks, Terry, MINE, Origin, Sutton, Tina 2009. Color Harmony Compendium – 25th Anniversary Edition, A Complete Color Reference for Designers of All Types. Rockport Publishers, Inc. Massachusetts

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita, 13. osin uudistettu painos. Tammi, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu

Verkkosivu

Adobe Creative Cloud, 2022, Hakupäivä 21.3.2022

<https://www.adobe.com/fi/>

Anygraaf, 2022, Hakupäivä 21.3.2022

<https://anygraaf.com/neo/neoproxy/?app=NeoDirect&com=6/26/91b559cb08&lang=fi>

LIITTEET

LIITE 1

Ruotuväkilehden kansikuvat

Toimituksen henkilöstökysely, päätoimittaja

LIITE 1

1. Muutoksen lähtökohdat ja tavoitteet
2. Milloin muutosta on lähdetty ajamaan ennen vuotta 2020?
3. Lehden kohderyhmä ovat varusmiehet ja heidän kotiväkensä, vaikuttiko muutoksen suunnittelu ja toteutus myös lukijoihin? Jos vaikutti, niin miten?
4. NEO-julkaisujärjestelmää käytetään taitossa ja painoon lähetyksessä. Onko NEO-järjestelmä ollut odotuksien mukainen?
5. Onko NEO helpottanut tai vaikeuttanut taittoprosessia?
6. Olisiko ollut vaihtoehtoinen julkaisujärjestelmä, jos olisi, niin mikä?
7. Onko painotalolla ollut myös merkitystä muutosprosessissa?
8. Mikä merkitys Ruotuväki-lehdellä on lukijoihin ja Puolustusvoimiin ja miten tärkeää on saada viesti kuvallisesti oikein?

Toimituksen henkilöstökysely, graafinen suunnittelija

LIITE 2

1. Mikä merkitys Ruotuväki-lehdellä on lukijoihin ja Puolustusvoimiin ja miten tärkeää on saada viesti kuvallisesti oikein?
2. Uudistus ensimmäisen kerran saatiin voimaan 2020, mitä se vaati ja mitkä olivat lähtökohdat uudistukselle?
3. Mitkä olivat suurimmat muutokset ulkoasussa sekä taittopohjassa ja kauanko prosessi kesti?

4. Mitä jäi uupumaan ja miksi?
5. Paljonko lehti muuttui muutosprosessin aikana luonnoksesta viimeiseen toteutukseen?
6. Paljonko painotalolla oli myös merkitystä muutokseen ja lehden lopputulokseen?
7. Miten NEO-järjestelmä on toiminut ja onko se ollut odotuksien mukainen?
8. Millä tavalla NEO:n käyttäminen on vaikuttanut lehden visuaaliseen suunnitteluun ja toteutukseen?
9. Olisiko ollut vaihtoehtoinen julkaisujärjestelmä, jos olisi, niin mikä?
10. Miten graafikko voi vaikuttaa visuaaliseen sisältöön kuvien ja kuvitusten avulla?
11. Paljonko graafikko voi vaikuttaa alkuperäiseen pohjaan?
12. Muutosta jatketaan 2022, mitä muutoksia lehti käy vielä läpi?

Toimituksen haastattelut, varusmiesgraafikko

LIITE 3

1. Paljonko graafikko voi vaikuttaa taittoon?
2. Mitkä ovat olleet haasteellisimmat taitot ja miksi?
3. Kuinka tärkeää on kommunikoida valokuvaajien ja toimittajien kanssa?

Toimituksen haastattelut, varusmiestoimittaja

LIITE 4

1. Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että valitaan valokuva tai valokuvan sijaan kuvitus?
2. Kumpaa kuvitustapaa suosit enemmän ja miksi?
3. Kuinka tärkeää on kommunikoida valokuvaajien ja graafikon kanssa?

Toimituksen haastattelut, varusmiesvalokuvaaja

LIITE 5

1. Mitä valokuvaajan on otettava huomioon lehtikuvaa otettaessa?
2. Mitkä ovat olleet vaikeimmat kuvaustilanteet omalla kohdallasi?
3. Kuinka tärkeää on kommunikoida toimittajien ja graafikon kanssa?